

Nr.: 21Rb085

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,

- dat door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college alsmede reguliere actualisatie ('onderhoud') aanpassingen in Kadernota Misbruik & Oneigenlijk gebruik noodzakelijk zijn;

kennis genomen hebbende van,

- de presentatie door Deloitte Accountants in de commissie Algemene Zaken en Middelen van 13 september 2021, onderdeel actualisatie verordeningen;
- de nota van toelichting, nr. 21TI081, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de commissie Algemene Zaken en Middelen d.d. 29 november 2021

gelet op,

- **programma:** Bestuur en ondersteuning (0)
- **gemeentelijk/regionaal beleidskader:** Kadernota Misbruik & Oneigenlijk gebruik
- **wetsartikel:** Besluit accountantscontrole decentrale overheden en wetswijziging

b e s l u i t :

- I. De "Kadernota Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2005" in te trekken;
- II. De "Kadernota Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2021" vast te stellen.

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 15 december 2021.

De voorzitter van de raad,

De griffier,

dr. T.P. Dassen-Housen.

mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Kadernota

**Misbruik & Oneigenlijk
gebruik**

Overzicht Wijzigingen Kadernota Misbruik & Oneigenlijk Gebruik 2021 (ten opzichte van 2005):

- 1. Inleiding: kleine redactionele actualisering naar situatie 2021.
- 3. Tabel met maatregelen en beleidsterreinen: geactualiseerd naar situatie 2021 (bijv. Wet Voorziening Gehandicapten – WVG is opgegaan in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning – WMO, Belastingen is overgedragen aan BsGW)
- 4. Gelet op ontwikkelingen sinds 2005 expliciet en ter verduidelijking passages opgenomen over:
 - etnisch profileren (niet toegestaan)
 - privacyaspecten (in acht te nemen)
 - het opnemen van hardheidsclausules in lokale regelgeving (om te voorkomen dat toepassing van regelgeving in individuele gevallen tot onbedoelde of schrijnende situaties leidt)

De oude kadernota is desgewenst te benaderen via onderstaande link:

<https://ris2.ibabs.eu/Reports/ViewListEntry/Kerkrade/ed6b35de-c81b-49ec-af2f-9a11d4a21f8f>

KADERNOTA MISBRUIK & ONEIGENLIJK GEBRUIK 2021

1. Inleiding

Onder het rechtmatigheidsbegrip valt ook het Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O)-criterium. De raad dient hierover een nota vast te stellen. Achtereenvolgens zal worden ingegaan op wat M&O is en wat de gemeente Kerkrade hier al aan doet. Daarbij zullen een aantal beleidsterreinen aan de orde komen. Tot slot wordt middels deze kadernota het M&O-beleid in algemene zin geformaliseerd.

2. Wat is Misbruik en Oneigenlijk gebruik?

Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van informatie betreft een bewuste misleiding om onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Bijvoorbeeld bij overheidssubsidies of uitkeringen. In een dergelijke situatie is sprake van misbruik. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Bij oneigenlijk gebruik van overheidsgelden wordt feitelijk gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving. Daarmee zijn dergelijke handelingen niet onrechtmatig voor de accountantscontrole. Wel is er sprake van het in strijd handelen met het doel en de strekking van de wet- en regelgeving. Indien de wet- en regelgeving oneigenlijk gebruik mogelijk maakt is het blijkbaar noodzakelijk dat de wet- en regelgeving wordt aangepast en/of duidelijker wordt toegelicht. De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting en het actueel houden van wet- en regelgeving waarbij op afdoende wijze wordt rekening gehouden met in de praktijk voorkomende situaties.

3. Controle van de gemeente op Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden te voorkomen is een mix van maatregelen nodig die ook nog daadwerkelijk dienen te functioneren. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen preventieve- en repressieve maatregelen. Een preventieve maatregel is bijvoorbeeld het toetsen van verstrekte gegevens aan de hand van bewijsstukken. Bij een repressieve maatregel valt te denken aan bestandsvergelijking en inzet van controleurs.

Ten aanzien van diverse beleidsterreinen zijn in Kerkrade maatregelen getroffen om misbruik en oneigenlijk te voorkomen. Hieronder volgen, bij wijze van voorbeeld, een aantal maatregelen in relatie tot enkele beleidsterreinen:

Soort Maatregel(-en)	Beleidssterrein(-en), m.n.
Voorlichting (publicatie, persoonlijk, folders, gemeentelijke website, etc.)	Inkomen en inkomensondersteuning, Belastingen (algemeen), Burgerplein
Toetsen aanvragen/declaraties, mede aan de hand van verificatie- en bewijsstukken, op juistheid en volledigheid (o.a. identiteit, inkomen, vermogen, bankafschriften, jaaropgaven, jaarrekening, beschikkingen derden-instanties zoals UWV en ziektekostenverzekeraars, doktersverklaring, facturen, etc.)	Inkomen en inkomensondersteuning, Belastingen en kwijtschelding (via BsGW), Burgerplein, Wmo, Jeugdzorg, Subsidies, Vergunningen en ontheffingen.
Vaststellen identiteit	Inkomen en inkomensondersteuning, Belastingen en kwijtschelding (via BsGW), Burgerplein, Wmo, Jeugdzorg, Vergunningen en ontheffingen
Bestandsvergelijking en informatie derden (openbare bronnen) (o.a. Basisregistraties, Kadaster, Kamer van koophandel, Belastingdienst)	Belastingen/WOZ en kwijtschelding (via BsGW), Inkomen en inkomensondersteuning, Vergunningen.
Controle door taxateurs, toezichthouders, bevolkingscontroleur, Sociale Recherche, bouwinspecteurs, etc.	Woz en hondenbelasting (via BsGW), Burgerplein, Parkeren, Inkomen en inkomensondersteuning, Vergunningen (m.n. bouw, milieu)

Sancties / Boeten	Inkomen en inkomensondersteuning / participatie, Subsidies
-------------------	--

Voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik is dus verankerd in wetten, verordeningen, interne regelgeving en procedures, echter niet altijd zo benoemd.

In paragraaf 4 wordt in het kort een conceptueel en overkoepelend kader voor de gemeente gegeven, tegen de achtergrond van de beoordeling van het rechtmatigheidscriterium 'misbruik en oneigenlijk gebruik'.

4. M&O-beleid gemeente Kerkrade

Het M&O-beleid van de gemeente Kerkrade gaat uit van een goede toepassing van preventieve en repressieve beheersmaatregelen.

Daarbij gelden de randvoorwaarden van redelijkheid, billijkheid en een gezonde kosten/baten-verhouding. Tevens mag een bepaalde risico-afweging plaatsvinden teneinde de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Het etnisch profileren, zijnde het gebruik van criteria zoals religie, ras, huidskleur, nationaliteit, houdt mogelijk discriminatie in zich en is bij controle in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik niet toegestaan.

Bij controlemogelijkheden, zowel vooraf als achteraf, dienen in voorkomend geval de privacyaspecten zorgvuldig in acht te worden genomen.

Om te voorkomen dat toepassing van regelgeving in het individuele geval tot onbedoelde of zelfs tot schrijnende situaties leidt, dient steeds gezien te worden of het noodzakelijk is om passende hardheidsclausules op te nemen in de lokale regelgeving, zoals verordeningen.

Binnen dit overkoepelend en conceptueel kader, kiest de gemeente Kerkrade er voor om de specifieke uitwerkingen "lokaal" in de afzonderlijke verordeningen / regelingen op te nemen, mede omdat een aantal maatregelen in hun onderlinge samenhang en in relatie tot het hele proces gezien moeten worden.

Tot slot dient de actualiteit van de genomen maatregelen steeds in aanmerking te worden genomen. Nieuwe technologische ontwikkelingen kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van het M&O-beleid.